ANY XLIII—BATALLADA 2254 NUMERO EXTRAORDINARI BARCELONA 20 DE JULIOL DE 1912

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

AQUEST NÚMERO 10 CENTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitg, núm. 20, botiga
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—EXTRANGER, 2'50

UNA TRAGEDIA A GRANOLLERS

LA SELVATGE CARLINADA EN ACCIÓ

MIQUEL MASÓ

Honrat obrer republicà, mort a ganivetades pels jaumistes.

La «Creu-Roja» fentse carrec del cadavre d'en Miquel Masó.

Primeres cures fetes als ferits Pere Riera y Joan Homs, víctimes de l'atentat.

EN EL CEMENTIRI LLIURE DE GRANOLLERS
Les autoritats y el poble rendint l'ultim tribut al desditxat Masó.

Aixís que'ls nostres monarquics s'han enterat de que's feia la contra-revolució...

La tragedia de Granollers

A Granollers mai hi havien pogut tenir centre els carlins, d'ensà del 17 de Janer de 1875. El poble sent odi an aquesta gent. Però sortí diputat per Vic-Granollers en Pericas, carlí, y va neixer el primer centre, ab esverament dels granollerins. El mateix dia de l'inauguració ja varen fer el valent, passejantse ab boines tot el matí, fins que l'actitut enèrgica d'alguns vells republicans, solidaris allavors, va fer que l'arcalde hi intervinguès y no sortís cap més carlí per aquells carrers.

Després, organisat pels radicals, se celebrà un miting, en el que, per dos carlins, fou interromput el discurs de l'Emilià Iglesias. Aquell dia ja varen fer demostració del *santerist* que ells adoren. Dos carlins sols, plantaren cara a tothom, amenassant ab els brownings que varen estrenar d'un modo definitiu a Sant Feliu.

Y vingueren els fets de Sant Feliu. Els carlins de Granollers quasi tots hi varen esser y sempre s'han alabat d'haver sigut els protagonistes d'aquella repugnant tragedia. El capellà Brossa, que va esser agafat, seguè un dels que hi representaren el millor paper.

A tot això, per amor a Granollers, com abans per amor a Catalunya, en aquella vila's pactà una solidaritat, de la qual ben aviat varen esser els amos els carlins. Els bons republicans, oblidant dates tristíssimes, donaren els seus vots pera que Granollers tingués, per primera vegada, dos regidors carlins.

Després, ja hem vist qui es aquesta gent. Per si dubtavem, els fets ultims ens han convensut de que mai més, mai més, hem de pactar ab gent que no té més ideal que matar a qui no es dels seus.

Expliquem, ara, l'obgecte del miting, tan vilment pertorbat.

El dia 23, sense que hagués succeit res que ho demanés, al tornar de l'aplec de Vinyola, ont se glorificà al sanguinari Galcerán, que acapdillava les turbes que en la nit del 17 de Janer de 1875 assaltaren a Granollers, entrà an aquesta vila un escamot de carlins d'aquí y de Barcelona, capitanejats pel regidor Puntas, ab les boines calades y ab bandera desplegada. Acompanyaren an en Puntas fins a casa seva y després passaren per davant del «Centre Radical» guarnits d'aquella manera. Anaren al seu centre, sense que ningú els digués res; però són *valents* y convenia demostrarho. Sortiren novament, a l'hora en que tothom havia omplert els cafès que hi hà a la carretera, y passejaren, ab les boines vermelles y polaines, per allí davant. Veient que no podien lluir llurs facultats, decidiren entrar en diferents establiments, d'ont foren trets. En una taverna hi demanaren licor de Sant Feliu de Llobregat. D'allí varen esser trets per les autoritats y, acompanyats de quasi tots els concorrents al Cafè Nou, varen tornar als corrals ont tenen el seu centre.

L'endemà a la tarda, al marxar els forasters, a l'esser al vestibul de l'estació desplegaren novament la bandera y les boines vermelles cobriren les seves testes sense cervell. A un, el vent li tirà a terra la boina y, insultant als que allí hi havia, digué que'l vent havia pogut fer lo que no faria cap liberal, per valent que fos. Al marxar el tren, l'andèn plè de noies y de gent pacífica, un dels valents sortí a les finestres del vagó y insultà baixament, ab paraules grolleres que no volem estampar, a tots els presents que no fossin dels seus.

Y com que tot això no era més que'l comensament de l'acte que preparaven pera Sant Jaume, quin dia havien de reconcentrarse tots els requetès a Granollers, els elements avensats, pera evitar una topada sangnanta, pera que a Granollers no s'hi celebrés el cap d'any de la tragedia de Sant Feliu, s'aplegaren tots y organisaren un miting anticarlí, pera protestar dels insults rebuts y pera que fos el crit d'alerta a les autoritats.

Els carlins, que veien perillar l'acte en el qual havien de fer gala de les seves facultats, decidiren avensar els aconteixements y la nit del dissabte's presentaren a l'«Unió Liberal», disposats a tot. Entraren quasi formats. El seu distintiu era un mocadoret al coll. La feina a fer, matar, fos com fos. Devien tenir tanta sed de sang liberal, que ni esperaren que's comensés l'acte. S'assentaren els oradors, entre'ls que hi havia en Layret, per l'Unió Federal; en Mujal, pels radicals; en Bueso, pels socialistes, y altres de la població, entre ells el vell lluitador Esteve Garrell. En Joan Montañà, president de l'«Unió Liberal», anà pera obrir l'acte y a les poques paraules comensaren els carlins la feina a fer.

Les cadires saltaren dels palcos ont s'havien perapetat y, a les imprecacions justes de la concorrencia indignada, hi respongueren ab una serie de descàrregues que feia por. Els fets que's desenrotllaren no's poden pas medir pels dos morts que varen quedar allí extesos. S'han de veure les senyals que deixaren els centenars de trets que's feren; s'ha d'haver contemplat còm la gent havia de tirarse abaix a la platea per no morir a mans d'aquelles feres; s'ha d'haver presenciat la cassa de l'home per aquells selvatges y el cos del pobre Miquel Masó, vell de 66 anys, apunyalat vilment, jalent assessinat al peu de l'escala, pera formarse un concepte del plan que duien els carlins.

A Granollers, que tots ens coneixem, tothom sab qui són els responsables dels crims comesos. Tothom senyala ab el dit al *trabucaire*, heroe de Sant Feliu, y al regidor que, requerit amicalment per l'arcalde, digué que no perillava l'orde.

***

El dilluns, pera demostrar el dol produit per la mort del nostre amic Miquel Masó y a fi de portar la pau als esperits, se celebrà l'acte més imponent que s'ha vist a Granollers. Més de tres mil persones acompanyaren fins al cementiri a la familia del desgraciat republicà que, ab l'ajuntament en corporació, presidia la manifestació organisada pera portar unes corones damunt la tomba ont al matí s'havia enterrat an en Masó.

Les corones eren tres, ab les següents inscripcions: *Els joves republicans al vell lluitador*, *Partido Radical a su amigo Miguel Masó* y *Centro Partido Radical al correligionario Miguel Masó*.

A l'arribar la manifestació al cementiri lliure, més de sis mil persones de totes les classes socials eren les que públicament condemnaven la política infamant de la carlinada. L'Esteve Garrell, ab vèu tremolosa per l'emoció, se dirigí al poble y digué que a Granollers, els carlins, ja havien escrit un triptic ab sang liberal, que tothom devia recordar ab horror. Dirigintse a l'arcalde, demanà, en nom de tot un poble que vol viure y vol creixer, que per la pau y el benestar dels granollerins, era precís que l'ajuntament s'oposés per tots els medis a que'ls continuadors dels Savalls y dels Tristany, passegessin emblemes y banderes pels carrers que havien tacat ab sang ignocenta. Posant en ses paraules tota l'energia d'un convensut, digué que era necessari que's proscribissin de Granollers als autors morals, als instigadors dels crims comesos, y que era un afront pera Granollers veure voltar pels seus carrers a homes que, dientse ministres del Senyor, fan gala d'esser trabucaires y s'alaben públicament de les seves valenties.

Don Josep Berangé, arcalde de Granollers, va prometre solemnement complaure els desitjos de tot el poble, manifestats per boca d'en Garrell, que en aquell moment havia parlat en nom de les mils persones que havien contribuit a l'acte.

***

A les quatre de la tarda, totes les botigues tancaren les portes. Les fàbriques y tallers, tots, plegaren les feines, pera associarse al dol general.

Els carlins, que deien que *ont s'havien volgut passejar ab boina, de primer havien hagut de fer sang y que a Granollers volien passejarshi*, de sang ja n'han feta, y com la fan les feres. Ara cal veure si el poble, tan vilment ultratjat, consent que l'afrontin, còm pretenen.

E. G.

Granollers, 16 de Juliol de 1912.

L'anyoransa de la sang

En època de pau, en temps normals, els jaumistes maten, els jaumistes assessinen. Preparen emboscades covardes, tramen complots pera ofegar en sang un progectat miting, claven agulles d'espardenyer al cor de les seves víctimes. Aquella gent busca la tragedia ab intenció malvada y fa una festa major dels dies en que les seves armes homicides extenen morts en terra als seus adversaris polítics. Y, al consumar els seus crims premeditats, els jaumistes procedeixen ab un refinament horrorós, ab una crudeltat repugnant, que revolta y esgarrifa.

¿Per què obren aixís, els jaumistes? ¿Què es lo que desvetlla en ells els seus instints perversos? ¿Quina forsa selvatge els porta a cometre les seves maldats sense atenuant? ¿Quin misteri d'infamia existeix en l'ànima seva, que'ls fassi estimar l'assessinat?

¡L'anyoransa de la sang! Heusaquí la secreta y poderosíssima causa de les vileses jaumistes d'aquets darrers temps. ¡Sí, sí: es això! Els carlins anyoren la sang, la sang que xopa la seva bandera, que taca la seva historia, que envermelleix les seves mans. El carlisme es un partit de sang, avesat a la sang, fill de la sang. Y en els llargs dies de pau civil, el dejuni de sang a que'ls carlins se veuen condemnats exacerba monstruosament el seu desitg de vessarne. Per això van assedegats de sang y aprofiten totes les ocasions pera satisfer el seu desitg de fera, agullonat per la forsosa abstinencia.

Anyoren la sang, els jaumistes. Anyoren la guerra y els seus horrors. Anyoren els fusellaments, els saqueigs de ciutats y viles, les brutals llicencies de les lluites sense quartel. Per la seva febrosa y boja imaginació de fanatics, passa continuament la cavalcada paorosa dels episodis de les guerres civils. Pensen, obsessionats, en els seus batallons en campanya, en els fets de armes, en els assalts, en les venjanses, en la mort y en l'extermini dels seus enemics. Aquesta excitació morbosa y esborronadora, la mantenen viva els aplecs, ab les seves multituts de gent de boina, ab les seves formacions militars, ab el seu trompeteig bel·lic, ab les seves arengues d'odi y d'intolerancia. La mantenen també els exercicis de tir y les llissons de tàctica que tenen organisats els centres jaumistes. Y la manté sobre tot el requetè, escola de violencia, planter d'homicides, guerrilla descarada que prepara els alevosos atacs.

Els records de les guerres civils se fan vius y sugestionadors en els cervells jaumistes. Recorden fortament aquells temps en que'l carlisme tenia un gran exèrcit, y aconseguia victories, y feia presoners, y entrava a sac en les poblacions, y fusellava liberals o carrabiners en els murs dels cementiris. ¡Y còm els anyoren aquells temps! ¡Y còm en desitgen la reproducció! ¿Quin serà pera ells el venturós dia en que posaran en pràctica la tàctica apresa, en que'ls aplecs seran campaments, en que les ovacions als oradors seran descàrregues de fusellería?

Aixís esperen el dia de recomensar les seves fetes guerreres. L'espera's fa llarga. Don Carles, decrepit, adolorit, aclofat, els feia esperar. Don Jaume, jove, vigorós, alegre, però amic de les dònes y del xampany de Fransa, sense cap entusiasme per les mortes idees del carlisme, els fa esperar també. Mentres tant ells s'impacienten, s'anguniegen. Y proben de calmar la seva sed de violencies, la seva torturadora anyoransa de sang, per medi de les brutalitats de carrer y de miting, posant parèntesis cruents a la pau que ells detesten. Quan troben la ocasió, com ara a Granollers, els odis concentrats, retinguts, acumulats, esclaten ab selvatge ímpetu, y, a falta de més cossos humans ont clavarles, en un sol cos claven set punyalades y cerquen el mitg del cor pera enganxarhi ab plaer de fera una agulla de espardenyer...

***

¿Què hem de fer, homes liberals, davant aqueix perill del jaumisme? Ficsèuvoshi bé: a Granollers les bales del brownings carlins anaven indistintament contra nacionalistes, reformistes, socialistes y radicals. Si ells no distingeixen pera l'agressió, ¿còm podem distingir nosaltres pera la defensa?

En els poblets de montanya, quan se sab que una manada de llops ronda pels encontorns, tots els homes s'ajunten, y organisen la defensa contra les feres. Si no volem que'ls jaumistes, exacerbats pel dejuni de sang, enfollits per l'anyoransa de la sang, ens abrusin ab els brownings y ens estripin a punyalades, oposèmloshi—forsa contra forsa—una valenta solidaritat liberal.

FULMEN

El ministeri Canalejas ¿tindrà una segona vida?

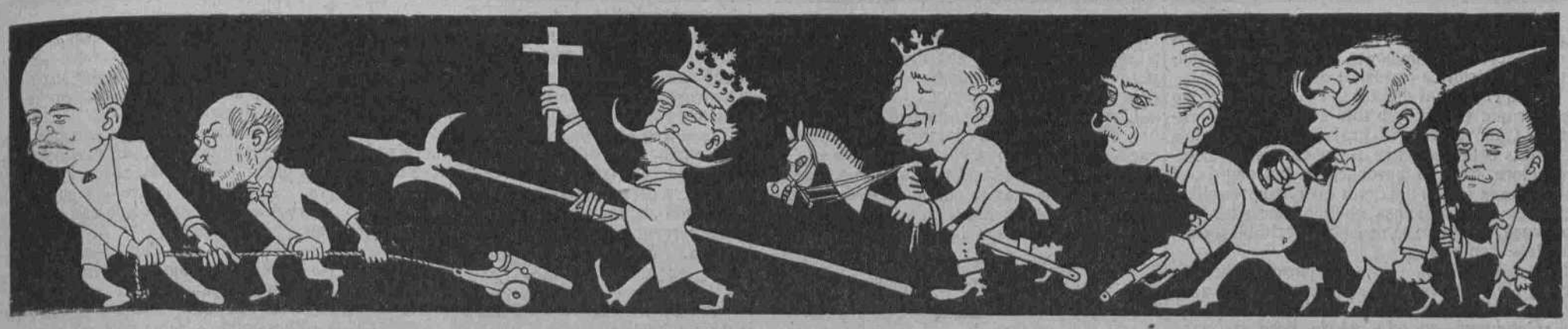
A uns mesos, tot anunciava la caiguda d'en Canalejas. El President, com el mateix règim que representa, se mantenia en el poder per l'incapacitat dels altres y no per la forsa propia. L'uniforme, sobre el seu cos era una túnica de Nessus. Y ell romania clavat al banc blau, per conservadors y per republicans; els uns li mantenien perquè no se sentien prou forts pera substituirlo; els altres, perquè llur dever es impedir que'l substitueixin...

Avui, fresca encara l'aprobació de les Mancomunitats al Congrés, el Govern se permet llensar al vol una mena de programa electoral pera la *rentrée*, pera la nova tongada parlamentaria. Hi ha tres punts capdals en aquest prospecte: votació definitiva de les Mancomunitats, en el Senat; supressió de la llei de jurisdiccions; presentació y debat de la llei d'associacions. Es dir, una reforma que'n diríem de llibertat o deslliguament administratiu, y dos que són propiament de llibertat política, de emancipació civil y sobirania del poder públic.

Si comparessim els problemes que's presenten avui a la solució del liberalisme espanyol ab els que se li presentaven en el temps de la dualitat Cánovas-Sagasta, veuriem que en realitat hem retrocedit, perquè'ls problemes d'aleshores eren els que senyalen l'exercici positiu de la democracia: el jurat o sobirania judicial del poble; el sufragi universal o sobirania legislativa; les garanties de la llibertat de reunió obligada conseqüencia de la d'imprempta, y, en fi, la declaració de legalitat en favor de tots els partits.—Però avui, en comptes d'aspirar a que se'ns reconegui la facultat d'un exercici d'una acció, les nostres demandes s'adrecen a que se'ns emancipi de les opresions, a que desaparegui la llegislació *negativa* de la llibertat; en una paraula, a que deixin d'existir les lleis paràsites que han fet ilusoria la llei-mare, la Constitució. No's tracta ja, doncs, d'una obra que empenyi a l'*acció*, sinó d'una altra que'ns dongui la *facultat d'actuar*, que se'ns ha arrebatat per una obscura tasca de contrarevolució. Aixís són, per un vent, el civilisme que aspira a abolir (no a substituir, entenguis bé) la llei de jurisdiccions, que es clarament anticonstitucional, y el regalisme que aspira a enterrar la falsificació del Concordat en lo relatiu a reconeixensa d'ordes religioses, regalisme que vol emancipar el registre civil de matrimonis, com s'ha emancipat el de naixements y el de morts, y exigeix la secularisació de cementiris, que es una reivindicació de la propietat y una conseqüencia natural de la secularisació de les ciutats vives.

Mentres a tot el món verament contemporani es ja possible l'encaminament dels Estats a les grans reformes socials, perquè es coronada l'era de les grans reformes polítiques, aquí ens trobem encara en un forsós recomens de la revolució perduda, fracassada o adulterada. La opinió burgesa no cerca ja en l'espectacle de les altes polítiques extrangeres un model, una exemplaritat d'avens, sinó, ben al contrari, una excusa de les propies flaqueses ab les flaqueses dels demés.—Hi ha, en política, molts topics identics al famós topic que voldria excusar la brutalitat de les *corridas* ab la brutalitat de la *boxe*, com si això no fos un reconeixement de la primera.—¡Ah—sol dirse,—veritat que nosaltres hem incorregut en la qual barbarie; però els *altres*—francesos, anglesos, o germanics, lo que sia, també ho han fet!— Encara que això fos veritat, el bon patriotisme consistirà, no en proclamarho, proclamant implícitament la propia falta, sinó en dissimularho, acomodant la nostra norma de vida a l'emulació ideal d'una nació inexistent perfecta per esserho.

De totes maneres, una mena de veleitat liberalisme sembla somoure avui el nostre Parlavern moribond. ¿Serà un cant de cigne? Ve

s'han ofert als portuguesos y's disposen a ajudarlos formant un gran batalló.

rem. Avui no fem més que consignar la promesa, que ja té, per sí sola, un valor representatiu. Evoqueu, doncs, aqueix panorama politic que's ficsa l'optimisme gubernamental, sincer o no:

Reformes promeses { Autonòmica (si bé puramente administrativa). → Lley de Mancomunitats. | Polítiques o d'emancipació civil → Abolició de la lley de jurisdiccions. (Relació a la llibertat individual). | Reducció de les associacions religioses al domini laic. (Relació a l'igualtat de condició social).

Però molt ens temem que aquestes reformes polítiques no costin la vida an el ministeri, abans de que puguin esser portades a terme. El clericalisme (per no parlar més que d'un dels dos aspectes que ofereixen les tals reformes) es una pesta que sols pot esser combatuda ab un serum: el pensament enlairat a la categoria de *facultat exercida* pel poble, en una aplicació extensiva del lliure examen. Perquè la culpa de que el sufragi universal, a Espanya, hagi consagrat els caciquismes y l'influencia eclesiàstica, pertany a la manca de cerebralitat, d'orgue pensant, en la nostra massa. El nostre poble té, ab el dret de votar, la facultat d'exercir una acció pera la qual es incapas... Y altres l'exerceixen per ell. «Els clergues—m'escriu un amic francès—encara són corbs, a Fransa, seguint la vella caricatura. Mes ara els tenim embalsamats *(empaillés)*». Són mobles decoratius de reconeres o calaixeres. Són el record d'una antiga malura, vensuda per sempre més. Però el desarmament d'aqueixa vella plaga es cosa consubstancial ab el règim republicà, com s'ha pogut veure també en l'exemple de Portugal. Y, ben a l'inversa, la reacció monàrquica francesa y portuguesa es, davant de tot, eclesiàstica. L'Iglesia ha lograt, a Espanya, per això, ferse també consubstancial ab el règim monarquic, com el règim ab ella, en un equilibri que, si fa la forsa mutual de tots dos, fa també la seva feblesa y es l'anunci del seu enrunament...

GABRIEL ALOMAR

El qui compra un empleo, vendrà després a la menuda lo que ha comprat al engròs.—*L'emperador Sever.*

OPINIONS ENCONTRADES

Creiem que es cosa exquisida
l'higiene y la netedat;
sabem que, a l'estiu, pels cossos,
no hi hà res millor que'l mar.
Lo que no havem pogut creure,
ni es facil que ho creguem mai,
es que sigui, per la vida
d'un poble, més important,
una temporada d'aigües
preses pels representants,
que una llei beneficiosa
pel país en general.
Per nosaltres y els que's troben
al peu del canó tot l'any,
pendre un acord d'importancia
val més que pendre dèu banys.
Però, en fí, prenguem paciencia
—que paciencia, al cap d'avall,
es una d'aquelles coses
que's poden pendre de franc,—
tranquilament als cap-pares
deixemlos estiuejar.
Deixem que vagin a Otero,
els uns, y a San Sebastián,
y els altres a Cartagena,
Santander o a Lourizán.
Y pensem que qui'ls aguanta,
quedaria descansat,
si aquets senyors, a la porra,
se'n anessin tots plegats.

ABEL ORTIGA

COSES DEL TEMPS

Pocs dies abans de que acabin les seves tasques els pares de la patria, tot són progectes en el món politic. El directori de «tal» partit ha pres l'acord d'emprendre una vigorosa campanya de propaganda per provincies. «Fulano» té el proposit de dedicar les vagances parlamentaries a la reorganisació del seu partit en les provincies «quals». Els elements d'«aquesta» tendencia preparen una creuada estiuenca, pera lograr la definitiva lliberació d'una colla de presos politics que encara no saben per què els han tancat. Les masses d'«aquell» color progecten una serie d'actes y manifestacions de ressonancia.

Però tanquen les Corts, la calor apreta, y el directori del partit «tal» queda disolt com un bolado, «fulano» se'n và a un balneari mil hores lluny de les provincies «quals», els elements de l'«una» tendencia no's recorden més dels presos y els elements de l'«altra» tendencia es queden quietets a casa.

Y es que l'estiu no es temps a proposit pera les coses que exigeixin una freda preparació y una actuació serena. L'home que surt de casa, decidit a esmersar una dosis d'activitat en qualsevol cosa, a les quatre passes se sent amarat de suor, y s'entorna a casa «mullat». Les mans cauen cansades, el cervell s'ensopeix y als quatre dies de calor tots els bons propositis d'aquells dies passats s'han tornat aigua de borratges, convertits en altres proposits, vagament sentits, de futures coses, pera quan hagi passat l'estiu.

Però, si aquestes calors ofeguen totes les bones intencions y fan impossibles les coses que exigeixen perseverancia, en cambi les sangs s'encenen ab facilitat, els cervells s'escalfen y, quan un més tranquil se creu y menos s'ho proposa, fa una etzegallada de les grosses.

Aixís, mentres els diaris s'entretenen en coses d'escassa importancia y els politics gosen del dols no fer res y les campanyes series són guardades curosament pera millor ocasió, els incidents sorollosos salten que es un gust, l'espetec de les bofetades fa duo al soroll dels brownings y de tant en tant cada partit n'enterra un dels seus pera major gloria de l'idea.

Entre lo meridionals que som, la calor que fa y les paraules engrescadores dels patrons Aranya de totes les tendencies, no es gens extrany que passi lo que passa.

Deixemnos, doncs, de meditar sobre les coses importants que deurien preocuparnos; abandonem els proposits de parlar serenament dels assumptes trascendentals; agafem el browning y cap al carrer falta gent.

No's pot anar refiat en aquet temps en que'l sol de Juliol escalfa els caps de la gent més catòlica y més conservadora.

JEPH DE JESPUS

¡¡AVANT SEMPRE!!

A Espanya, Portugal, Fransa, Turquia...
no parlen d'altra cosa, tots els diaris,
que d'una novetat, quins comentaris,
com tot lo que'ns fa gracia, es plat del dia.

La cosa no es per menys; la sagristia,
del *Cine* s'ha apropiat; ara, els vicaris,
a més de vendre estampes y rosaris,
ab *pelis* tractaran, ¡ves, qui ho diria!

¡Oh, sigle del progrés! ¡Edat felissa!
¡Avant!, que, poc a poc, seran les *trones*
casinos d'esbarjosa camarilla.

Y, en tant que'l capellà dirà la missa,
veurem escolanets y majordones
jugant al tutti-fló o a la manilla.

JOAQUIM MALLEU

LA CONSAGRACIÓ

DESDE que en Canalejas ocupa el poder, han sigut les Mancomunitats l'única qüestió en la que ha demostrat aptituts y energies de veritable governant. ¿No ha sigut un espectacle digne, l'actitut del Quefe del Govern, enfront dels seus enemics de la majoria? Aquesta vegada ha defensat gallardament el seu programa.—Perquè es evident que'l progecte de Mancomunitats forma, a hores d'ara, part integrant del programa del senyor Canalejas, desde'l moment que ve a esser, pera ell, com una bandera. Si les conseqüencies del debat haguessin sigut, desgraciadament, unes altres, y en Canalejas hagués hagut de deixar el poder, no hi hà pas dubte que al seu entorn, prenent per base el progecte a que donà lloc la proposició de les diputacions catalanes, hauriem presenciat la formació d'un nou partit lliberal monarquic, semi-autonomista, a la manera del partit conservador d'en Maura.

S'ha de declarar francament: en Canalejas ha comès molts erros; però aquesta vegada s'ha fet digne dels aplaudiments de l'opinió pública, que desitja que governar signifiqui quelcom més que la protecció oficial d'amics y parents. Tan acostumats estem an aquesta política esteril del renunciament, que pocs se creien que'l Govern sortís victoriós d'aquesta batalla. ¡Ni a discutirse al Congrés creien molts que arribarien les Mancomunitats! Però en Canalejas va voler honrar la seva paraula, donada als representants de Catalunya, portant al Parlament el progecte, donantli primer una forma vaga, nebulosa, millorat després per una comissió a la que foren cridats els més alts y autorisats representants de Catalunya, quasi tots de l'oposició.

Lo succeit després fou ben deplorable. Les protestes que sorgiren de la majoria, comprometent per uns moments la vida del Govern, produiren a l'opinió honrada del país una fonda impresió de tristesa. Les antipaties contra en Moret, autor directe de la llei de jurisdiccions, y l'Alcalà Zamora, aumentaren formidablement.

Quan eren justificades les protestes y les acusacions contra en Canalejas, perquè deixava oblidada la seva historia de demòcrata y arreconat el programa que prometé desenrotllar al pujar al poder, no sorgiren; tots els senyors de la majoria estavan conformes en aquella vergonyosa claudicació. En cambi, ara, quan s'ha tractat de reformar el règim administratiu, descentralisantlo, encara que d'un modo tan quintaessenciat com el de les Mancomunitats, y donantli un caracter lliberal y democratic, s'han aixecat els prohoms del partit, clamant per l'integritat de la patria espanyola, que no corre cap perill ab les Mancomunitats, que no seran, el dia que's constitueixin, més que organismes administratius.

¡Es funesta aquesta idea de l'integritat de la patria, convertida en topic y posada en boca dels que's proclamen apostols d'ella! Recordeuho bé: contra la purificació del sufragi, encarnada en aquell gloriós alsament de Solidaritat Catalana, cridaren els seus enemics un «*¡Viva España!*», increpantnos en nom d'aquesta integritat del territori que ningú ha posat en perill per ara; en nom de l'integritat de la patria fou defensada la llei de jurisdiccions, y altra vegada s'ha tret partit d'aquestes paraules pera combatre les Mancomunitats. Tots els grans erros, totes les males causes, han sigut defensats, pels Moret y pels Alcalà Zamora y els Burell, en nom de l'integritat de la patria.

Y no's tracta pas, en lo de les Mancomunitats, de cap problema sentimental que justifiqui aquestes exclamacions, ab les quals se vol exercir sobre'l país una veritable coacció. Ab la llei de Mancomunitats no's reconeixen les personalitats regionals donàntleshi el caracter de nació que de dret els hi correspondria. Res d'això. S'autorisa simplement l'associació de provincies, formant mancomunitats, pera que aquestes s'encarreguin de serveis publics que ara administra l'Estat indegudament.

Per això, quan llegiem el famós discurs del senyor Soldevilla, parlant de la sobirania de l'Estat espanyol, ab topics vulgars y desacreditats, no poguerem contenir una rialla poc pietosa pera l'ex-redactor de *La Época* y, sobre tot, pera la política espanyola dels antics motllos. Es per sistema que's combaten sempre totes aquelles iniciatives que porten en sí la sava d'una vida nova y que han de donar al país resultats positius y practics. Aquesta es l'impresió dolorosa dels ultims debats parlamentaris.

Y una altra impresió tan dolorosa com aquesta es la que'ns produeix que's cregui que en Canalejas haurà fet prou aprobant les Mancomunitats. No. Això constituirà pera ell una jornada gloriosa, però no la seva consagració definitiva. Resten molts problemes pera resoldre encara, tan importants pera la nació com les Mancomunitats. Aquesta es una qüestió en la qual la seva historia de demòcrata hi hauria tingut poc a perdre. Més que un problema de llibertat es un problema de bona administració que, pera resoldre'l, ha comptat ab l'apoi de forses conservadores. Ara falta saber si tindria la mateixa forsa y les mateixes energies com a home de govern lliberal, plantejant y resolguent la reducció de les ordes monàstiques, la derogació de la llei de jurisdiccions, el millorament de les lleis socials, l'abolició de la pena de mort y la concessió d'una amplia amnistia pera'ls presos y condemnats per delictes politics y vagues. Aquesta seria la consagració d'en Canalejas com a perfecte governant del sigle XX.

J. VILALTA COMES

"¡VIVA ESPAÑA!"

Encara que sembli extrany,
hi hà gent per qui els anys no passen,
ni en l'eloqüencia dels fets
hi troba cap ensenyansa.
Encara alguns caps petits
y quatre vells rondinaires
que, molestantlos la llum,
porten ulleres fumades,
se creuen que tots els mals
que afligeixen a la patria
se curen donant un crit
plè de liric entusiasme.
Aquesta gent ignorant,
malgrat l'estâ escarmentada
y haver vist com de mitg món
era treta a esgarrapades
per no haver volgut, a temps,
a la raó atemperarse;
aquesta gent, ¡infelís!,
que avui considera encara
més patriota y més valent
qui crida que qui treballa;
tots aquets que, quan algú
son dret a viure reclama,
volen ofegar sa vèu
ab un crit de *¡Viva España!*,
no veuen que no es cridant
còm se conserva la patria,
sinó dictant bones lleis
que la fassin agradable.
Si el lloc ont s'hi troba bé,
segons diuen, es la patria,
sos veritables aimants,
després de victorejarla,
procurin que'ls espanyols
se trobin bé dins d'Espanya,
y, ab això, demostraran
pràcticament estimarla.

VERDUM

BELLA jornada, pera Catalunya, la del passat diumenge; bella per ella sola y per l'esperansa d'altres jornades, igualment belles y esplèndides, que en el cor del poble va fer germinar.

L'anunci de que don Pere Corominas havía de disertar sobre el tema de

les Mancomunitats va reunir en la Sala Imperi una concorrencia immensa. Y no quedà defraudada la patriòtica curiositat del public.

Parlà l'eloqüent diputat per Barcelona y no cal dir que va ferho ab tota claretat y honradesa. Còm va neixe el projecte, la labor dels diputats catalans dintre de la Comissió dictaminadora, la seva aprobació pel Congrés, el valor de la futura llei... tot això sigué explicat pel senyor Corominas ab una sinceritat que provocà, en diverses ocasions, veritables tempestats d'aplausos.

Mereixen ser repetides les paraules, hermoses y significatives, ab que'l nostre ilustre amic posà fi a la seva interessantíssima conferencia.

«Catalunya—va dir—de fa doscents anys que no s'ha trobat mestressa dels seus destins. Al renàixer a la vida, a la conciencia, ja no es la dama vella que creuen els enamorats de la tradició, sinó la dona jova, plena de vida y energíes. Pujemla a dalt de cavall, ciutadans, y seguímla, que ella ens durà a la victoria, perquè té lo que fa triomfar als pobles: l'amor dels seus fills».

L'ovació, frenètica, interminable, que'l public tributà al orador demostrà que l'identificació del que parlava y'ls que l'escoltaven era absoluta. Aquesta identitat de sentiments dona ànims pera esperar ab confiansa el dia en que, com digué en Corominas en un dels passatges més aplaudits del seu discurs,

Catalunya triomfant,
tornarà a ser rica y plena.

. ¿Còm ha d'interpretarse la desfeta dels realistes portuguesos?... ¿Es que efectivament s'ha extingit l'entusiasme monarquic, o es que s'han acabat els quartets?

Sigui per l'una causa, sigui per l'altra, lo cert es que pot donarse ja per liquidada la rebelió que, baix la direcció del ex-capità Paiva Couceiro, ha pertorbat durant uns quants dies la pau de la jova república lusitana.

Nosaltres ho celebrem coralment per tots: pels demòcrates portuguesos, ben mereixedors de que se'ls deixi acabar d'organisarse tranquilament, y pels mateixos monàrquics que, ab la calor que ara fa, deuen suar d'un modo llastimós, corrent com a llebres per aquelles montanyes.

En Navarro Reverter, ministre d'Hisenda, està amoinadíssim.

Diu que ha examinat detingudament la situació del Tresor y, després de fer un balans, serio y formal, com no s'havía fet temps hà, s'ha trobat ab que hi ha bastants més deutes que quartos y que, mentres resulta que'ls deutes estan contrets en tal forma que per forsa s'han de pagar, els quartos que per això's necessiten ni se sab aónt són ni, decorosament, hi ha manera de demanarlos al país.

Pera donar una idea exacta dels apuros que baix aquest aspecte, atravessa el Govern, tan gràfic com el diàlec que, segons s'assegura, va entaularse l'altre dia entre el ministre del «ramo» y un amic que escoltava les seves amargues queixes.

—Però—li deia l'amic—al encarregarse de la cartera, ¿que no'l coneixía vostè l'estat de l'Hisenda espanyola?

—Sí—va contestarli en Navarro Reverter—El coneixía y sabía que era molt crític, però no podía imaginarme que ho fos tant. Suposava que vivíem ab l'aigua al coll, però no creia que ja la tinguessim a mitg través de dels llabis.

***

¿Còm haurà de solucionarse, en vista d'això, el tremendo conflicte?

Un hisendista de debò, un polític a la moderna, encara sería capas de resoldre'l.

En Navarro Reverter—com si ho estigués veient—no sabrà pronunciar més que una paraula:

¡Emprestit!

Els comptes de la lletera.

Diu en Canalejas:

—Tan bon punt s'obrin les Corts, acabarem d'ultimar el progecte de Mancomunitats, resoldrèm lo de la llei de Jurisdiccions, discutirem la d'Associacions, arreglarem definitivament el tinglado d'Africa, aprobarèm els nous pressupostos...

Y segueix parlant, parlant, y anomenant progectes y més progectes... sense recordarse del gerro de la llet que porta a la mà; gerro prim, fràgil, y que, al més petit cop...

¡Fa una por l'inconciencia d'aquest home!...

Tot el premi gros del darrer sorteig de la rifa de Madrid ha anat a parar a Gibraltar.

Es dir ¡cinquanta mil duros més, regalats als inglesos!

Aquesta gent, per uns procediments o per altres, acabaran per endurse'ns els pocs diners que'ns queden.

Al Ferrol ens construeixen barcos y'ns fan pagar una barbaritat de milions.

A Gibraltar compren un bitllet y treuen la primera.

Se veu que aquí, pera ballarla grassa, no hi ha més que tres oficis a escullir:

El de torero.

El de bisbe.

O'l d'inglès.

L'any vinent ha de celebrarse a Madrid un Congrés escolar ab caracter internacional y al qual, com ja pot suposarse, hi assistiràn numerosos delegats extrangers.

Ab aquet motiu, un diari comensa ja a bromolar, considerant el mal paper que indubtablement farà Espanya, y exclama, tot compungit:

—¿Què pensaran els representants extrangers, quan vegin que celebrèm Congressos escolars y aquí no hi ha escoles, ni material de ensenyansa ni res, en aquet ram, que valgui dos quartos?

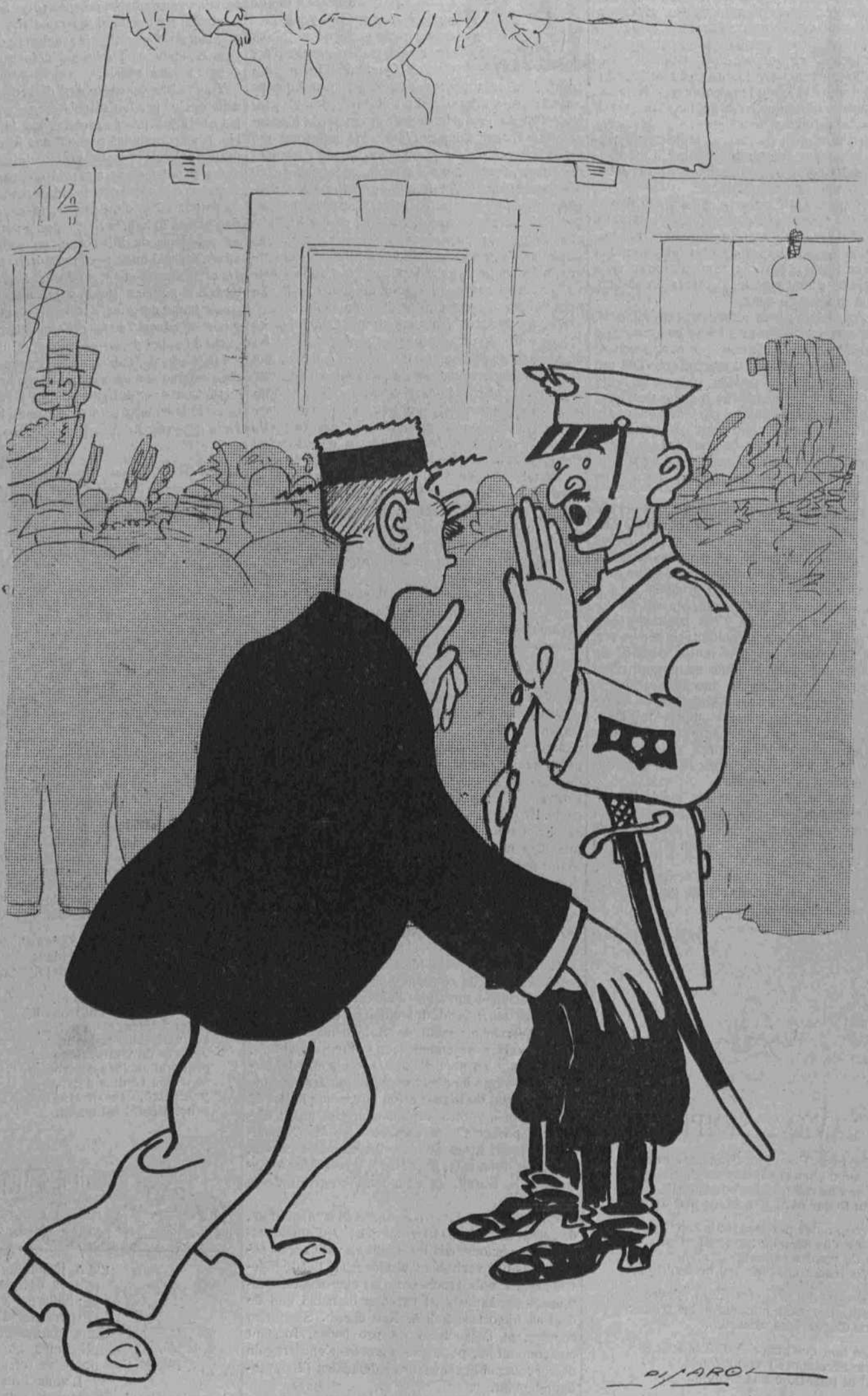
Bé. ¿Y per això creu que farem un mal paper?

Està en un error, l'apreciable confrare.

Perquè, si be es cert que careixem d'escoles, tenim, en cambi, uns inspectors generals que no se sab què inspeccionen, però que cobren uns sous magnifics, y uns delegats regis que Deu n'hi do de lo que s'embutxaquen sense fer absolutament res.

Y això, que's deixi de qüentos el diari de les jeremiades, les altres nacions no ho tenen.

Nota barcelonina

—¡Eh!... No correr, no correr, que al fin y al cabo no pasa nada de particular.

ESPURNES

—¿Vos sou un d'aquets babaus
que han anat a moure brega
a Portugal?
—Sí; y per cert
que encara'm fa mal l'esquena.
¡Quines tundes hem rebut!
—Però, veiam, expliqueume...
¿qui diable us va entabanar?
—Erem en terra extrangera.
Un dia va venî el rei...
—¿Don Manuel?
—¿Y doncs?... Y al veure'ns,
ens va dî ab veu arrogant:
«¿Què feu aquí, poques penes?
»Un barco ple de fusells
»us espera. ¡A lluitâ!... ¡A vence!»

Al país dels antropófags

—¿Què'm donareu, avui, pera dinar? ¿Quin es el plat del dia?
—El plat de tots els dies: *Republicà metxat... a la Browning.*

Y... re, ens varem embarcar.
—¿Y'l rei?
—Va quedarse en terra.

—

Diu que en Maura, allà a la torre,
per distreure la galvana,
pinta cada dia un rato
assentat sota una parra.
Si algun amic el va a veure,
don Anton suspèn la tasca
y, ab un drap que té a proposit,
diligent el quadro tapa.
Y si l'altre li pregunta
què pinta, que tant ho amaga,
respon:—Una alegoria
sobre el pervenir d'Espanya.
¿Veu? Això'm fa de modelo.—
Y ab una rialla enigmàtica,
penjada d'un clau, li ensenya
una troca embolicada.

—

Sí; es una superba cosa
el Parlament en funcions.
¡Aquelles tardes de lluita!
¡Aquells discursos de foc!...
Però, hi ha que confessarho,
el silenci immens, fi, dols,
que ara com ara's disfruta
¿no es també ben agradós?...
Ah!... Ja anava bé aquell sabi
que un dia va dir:—¿Les Corts?...
Estant obertes, són plata,
però tancades, són or.

—

Cansat de servir de mingo,
el noble Muley-Hafid,
sultà de la terra mora,
insisteix en dimitir.
El seu desitg, segons sembla,
es renunciâ a tot el brill
de la seva gerarquia
y ferse, ben lluny, un niu
ont pugui, ab santa modestia,
viure ignorat y tranquil.
No més—diu—pensa emportarse'n,
pera endolcî el seu exil,
un regiment d'odalisques,
dos o tres centes hurís,
vint carros de sacs plens d'unses,
tres mil botes de bon vi
y un Coran per si algun dia
se li ocorreix resâ un xic.

—

El tren dels intolerants,
corrent Deu sab cap aónt,
va aturarse a Granollers
un dissabte de Juliol.
¿Per quin atzar maleit
parava allí aquell convoi?
No se sab; mes, lo cert es
que, per un fatal error,
el pobre mosso del tren
en compte de cridâ allò
de: ¡Granollers, dos minuts!,
va dir: ¡Granollers, dos morts!

C. Gumà

No es or tot lo que llú

POSADA la mà damunt del pit, declarem confessar que, la suposta victoria alcansada en la darrera llegislatura pels nostres representants a les Corts, no va acabar d'entusiasmarnos.

Tot això de la discussió del progecte de Mancomunitats, de la conquesta (?) d'en Canalejas, etz., més que obra positiva, feina verament republicana, còm la vol el poble y convé a tots plegats, va semblarnos a nosaltres, humils soldats de rengle, música celestial. Es clar que'l patriotisme, els interessos de partit, les amistats, la por de no desentonar y de que'ns diguin que «sempre som els mateixos», etz., va fer que amaguessim, sols sigués momentàniament, la nostra desconfiansa. Ara mateix, y ab la mateixa bona fè que ha presidit la nostra declaració, confessem que voldriem equivocarnos... El temps dirà si som nosaltres o són els que afirmen lo contrari els que en aquet punt anem malament.

Deiem que dubtem de la virtualitat de la victoria obtinguda, y això demostra que'l soroll, els cants, els visques y les arribades estrepitoses, no tenen, als nostres ulls, la significació que, per lo vist, als de bona part de la nostra gent alcansen. ¡N'hem vist tantes de manifestacions populars! ¡Y—¿per què no dirho claram ent?—se'ns ha enganyat tantes vegades!

Nosaltres, que avantposem a Catalunya la fòrmula de llibertat, jutgem, potser un xic diferent de lo que'ls nostres conciutadans ho fan, els fets politics. Per això voldriem veure còm se posa al costat del progecte de caracter economic, el programa del partit, sense escrupols ni atenuacions.

¿Quina ha sigut la conducta dels diputats republicans en la passada etapa parlamentaria?

«S'han tirat, com mai, els trastos pel cap—diu un periodic republicà dels més sincers.—S'han deixat arrebassar l'immunitat; no han lograt la derogació de la llei de jurisdiccions, ni han fet lo que calia pera impedir la guerra del Marroc.

Aquet es el resultat de la passada llegislatura, que la cridoria aixordadora, alsada al voltant del progecte de Mancomunitats, priva de veure.

Desgraciadament, com diu la dita, «no es or tot lo que llú».

X. X.

EL PROBLEMA ETERN

Els patrons carboners del nostre port se proposen, segons sembla, organisar la descàrrega dels barcos colocantlos a lo llarg del moll, en compte de posarlos, com se fa avui, de popa.

¿Per què, aquesta novetat?

Perquè així els barcos podran ser descarregats més facilment, no's necessitarà tant personal y l'operació, per lo tant, els resultarà, als patrons, més econòmica.

Y, naturalment, ressorgeix el conflicte de sempre. Els obrers comprenen que, en virtut de l'innovació que's prepara, quedarà molta gent en vaga forsosa, y, veient venir el perill, tracten, com es just, de defensarse y prevenirse contra la manca de treball y la miseria.

En un document que la Junta Directiva de la Societat ha dirigit als treballadors ocupats en la descàrrega del carbó s'explica detalladament l'assumpte y's fan sobre ell atinades consideracions, una de les quals, segurament la més substancial de totes, es aquesta:

«Ahora trabajamos en el muelle del carbón, en día de trabajo normal, unos mil quinientos hombres. ¿Cuántos obreros trabajarán el día que tendrán los patronos los barcos atravesados para la descarga?

»Pues, contando que haya unos diez barcos, trabajarán trescientos cincuenta hombres.

»Ya lo veis: mil doscientos hombres condenados á la mayor miseria.»

Els autors del document consideren que l'única barrera que pot deturar el perill que, amenassador, avensa, es l'associació de tots els obrers ocupats en la descàrrega del carbó.

Dispersos y mal organisats, se senten debils; en cambi, tots units, serien forts y podrien sortir victoriosos en la lluita que, segons tots els indicis, s'acosta a marxes dobles.

La qüestió es, en efecte, massa important pera que els obrers en ella interessats puguin mirársela ab indiferencia.

JACK

Pera no mentir ¿n'hi ha prou ab dir veritat? ¡No! Es precís dir «tota» la veritat.—*Malesherbes.*

¿En què quedem?

EL federal català que vulgui avui saber si la llei de Mancomunitats està o no està d'acord ab els seus principis politics, no li queda més que un camí: agafar el projecte, tal com va deixarlo el Congrés, y llegirlo ab tota calma. Sols així podrà formarse d'ell un cabal concepte y estarà en el cas de poguer dir si es o no es del seu gust.

Perquè, de lo que'n diuen els diaris republicans federalistes es impossible treure'n l'aigua clara. Mai, en un assumpte de doctrina, s'havia vist confusió pareguda. El federal que no més llegeixi un periodic y aceptí el criteri que en ell vegi exposat sobre la llei famosa, viurà tranquil, però si té la debilitat de llegirne dos, ja no sabrà a quina carta quedarse. L'un li dirà que les Mancomunitats són una gran cosa; l'altre les hi presentarà com una enganyifa. No tenint el projecte al davant, ¿a quí ha de creure?

Y no vagi el discret lector a imaginarse que la contradicció existent entre'ls orgues federals sigui sobre detalls o minucies. Se tracta de l'essencia, de l'ànima de la nova llei; llei, segons aquets, bonissima, y, segons aquells, mereixedora de tota mena de censures.

Així, succeeix que—per exemple—mentres un diari, federalista y adorador d'en Pi y Margall com *El Diluvio*, cubreix de flors als diputats catalans, dient d'ells que «no han descansado día ni noche para sacar á flote el sagrado tesoro de la autonomía inicial», y assegurant que «la aprobación de la ley de Mancomunidades significa una importante concesión al sentimiento regionalista» y que en ell se dona an aquet principi «satisfacción cumplida», *El Nuevo Régimen*, periodic fundat per en Pi y Margall, dirigit pel fill d'en Pi y Margall y reconegut pels federalistes espanyols com el seu orgue, surt disparat contra el discutit projecte, negantli la seva conformitat y pulverisantlo, o poc menos, en un vibrant article, escrit sense eufemismes ni circunloquis.

No serà, potser, de més que reproduim alguns dels seus principals conceptes.

«Hemos leído y releído—comensa dient—el dictamen sobre el proyecto de mancomunidades; seguimos atentamente las vicisitudes por que pasó su discusión en el Congreso, y, en verdad, no nos explicamos cómo pudieron los monárquicos combatirlo por atentatorio á la unidad de la patria, ni salir en su defensa los republicanos por autonómico. ¿Atentatorio á la unidad de la patria un proyecto de ley en el que no se hace sino vaciar en favor de unas Diputaciones la vigente ley Municipal? ¿Autonómico un proyecto de ley en el que por completo se prescinde de los Municipios, se proclama la hegemonía de las Diputaciones y se mantiene intacta la cadena de mandarines que une al Estado con los alcaldes de los pueblos? Imposible parece que á tal hayan reducido sus aspiraciones los catalanistas, á cambio de problemáticas delegaciones de servicios de la Administración central, y que de tal modo hayan consentido los republicanos que se prostituya el concepto del régimen autonómico.»

Analisa aquí, ràpidament, el projecte, y afegeix:

«No deroga esta ley las vigentes leyes Municipal y Provincial, por las que viven en la más humillante servidumbre los pueblos, ni renuncia el Gobierno á seguir nombrando de real orden á los gobernadores civiles, ni á los alcaldes, ni á jefe alguno civil, judicial, económico, ni de otra naturaleza, por los que en todas partes se siente el pernicioso influjo del Estado; no se pone siquiera coto al repugnante caciquismo que todo lo corrompe y desnaturaliza.

»Dense, en hora buena, por satisfechos con semejante engendro, monárquicos, catalanistas y republicanos unitarios; nosotros, los federales, protestamos enérgicamente de que se le dé el calificativo de autonómico y mucho más aún de que se le diga punto de partida del sistema federal.»

Y, després de recordar quines són y han sigut sempre les seves aspiracions, acaba dient:

«Los federales no consentimos, no podemos consentir, ni debemos, por lo menos, dejar pasar sin la más enérgica protesta que se sofistique el concepto, la esencia, de la autonomía y la federación.»

¿Còm, doncs, resoldrà el català federalista el problema que aquets dos criteris, tan diametralment oposats, venen a plantejarli?

Recordemnos del adagi: «Si vols estar ben servit...»

Aquesta es, sens dubte, la millor solució.

Si desitges saber lo que representa la llei de mancomunitats, no't fihis d'aquet ni d'aquell: agafa el projecte y llegeixlo.

ALFA

De la Verge del Mar, encara

L'afortunat pescador que va trobar aquells dos pams d'imatge al fons del mar, ha tret, com vulgarment se diu, el bè. Ja no serà mai més pobre ni se sentirà infelís, mentres visqui, entre la

Final de la campanya portuguesa

—Senyor: això...

—¡Prou!... No cal que parleu més. Al veureu's, ja he conegut que *això* ha anat molt malament.

A la Necrópolis

— No haventhi epidemies, deu ser bastant descansat l'ofici de sepulturer...
—¿Epidemies?... ¡Déu n'hi dó de la feina que'ns donen els carlins!

protecció de la Verge y la magnanimitat dels seus improvisats devots. Allò es una mina de presents, de ciris y de diners. Dubtem que mai cap Mare de Déu escadussera hagi fet més carrera en menos temps. En el terme de quinze dies, ¡si n'ha rebut de visites, si n'ha *begut* d'oli, si n'ha escoltat de planys, si n'ha acceptat de donatius!

Y, com que a les llengües del veinat ningú es capas d'aturarles, ¡si se n'han fet de desatinats progectes y d'ilusories congectures respecte al destí que definitivament se donarà a la celebèrrima Verge del Mar!

Els uns diuen saber de bona tinta que se la quedarà en Güell y Bacigalupi, que n'ha ofert ja cinc mil duros y que té intencions de portarla a la seva fàbrica, en caracter de patrona o *majordoma generala*, colocantla entre les plaques de segurs contra incendis y l'aparell «Minimax» que's veuen al passar per la porta dels tallers.

Altres asseguren que'l Bisbe, doctor Laguarda, en combinació ab els propietaris de les barraques dels banys de la Barceloneta, progecta instalarla en una capella que's construirà vora «San Sebastián», pera donar viso y importancia a la nostra platja durant la temporada d'estiu.

Hi hà qui creu positivament que tot això ha sigut una comedia dels clericals de la barriada, ab l'intent de tirar per terra les teories dinàmiques de l'astroleg Dionís Puig, aquell descregut que tot ho fia en l'experimentació científica y que va atrevirse, no fa gaire, a donar consells als pescadors respecte als tranguls marítims.

Els més aixerits bescantadors estan en el *conquè* de que la miraculosa troballa's deu a una jugada de mossèn Pollastre de la Bonanova, que vol cobrarse d'un modo o altre la barca que va rifar darrerament a les families de les víctimes dels darrers temporals, adquirint l'imatge com a refors de la que ja té, patrona també dels pescadors y que, segons noticies, no's troba avui en el *pleno éxito* d'altres temps, en lo que's refereix a miracles.

Algú suposa, també, que la cosa no es sinó un xisto del nostre amic Santiago Rusiñol, que s'ha volgut fer un original reclam pera la seva comedia *La Verge del Mar*, y que, al cap d'avall, gracies a una suscripció popular que'ls seus admiradors li preparen, ont anirà a parar l'imatge es al «Cau Ferrat» de Sitges, lloc el més aproposit pera guardarse els trastos vells.

Y, per fí, els més exagerats, els que parlen sempre moguts per una exaltada imaginació, afirmen, donant per bona la suposició, que la *Mare de Déu de la Petxina* ha sigut adquirida per la casa consignataria «Star Line», la famosa companyia de navegació que va perdre'l «Titanic». Diuen que n'ha donat dèu mil lliures esterlines y que la vol pera posarla de mascaró de proa al primer vaixell gegant que llensi a l'aigua.

Però tot això són falornies.

A Barcelona, els unics que saben la veritable veritat respecte al destí que's donarà a la Verge trobada pel pescador Agustí, són quinze persones: els catorze setmesons del *bloch* monarquic conegut per *Grupo dels Catorze* y un servidor de vostès.

Y ara, si'm prometen no ferho correr, els ho xerraré. La Verge del Mar està destinada al Ministeri de Marina. El Govern pensa nomenarla Protectora de la Segona Esquadra.

Pera això ha vingut l'Infanta. Pera negociar l'adquisició y entregar al pescador Agustí sis pessetes y mitja en calitat de prestam.

JOAQUIM AYMAMÍ

REPICS

ELEGRAFIEN de Londres que en les habitacions del ministre del Interior s'ha trobat una màquina infernal de gran potencia.

El qui ha descubert l'explossiu es el mateix ministre.

«Aquesta criminal tentativa—diu el telegrama—s'atribueix a les sufragistes».

¡Dimontri!... També es tossuderia la d'aqueixes bones senyores...

Dies enrera varen apedregar a un ministre.

Ara, a un altre li posen una bomba a casa...

No. Si continuen empleant arguments tan... convincents, no hi haurà pas més remei que concedilshi el sufragi...

O això, o agafarles a totes plegades y tancarles en un manicomi..

Pian, piano...

La Junta Permanent de l'Unió Catalanista ha acordat fer constar en acta la satisfacció ab que ha vist el comportament patriotic dels diputats catalans senyors Corominas, Cambó y Sala en la qüestió de les Mancomunitats.

La Junta considera que'l projecte es *raquitic*, però no obstant y això, està contenta.

Decididament, els temps del «O tot o res» ja han passat.

Ara som en els del «Arri poc o molt».

No culpin, a Granollers,
d'imprevisor a en Portela;
considerin que aquets dies
ha tingut molt alta feina.

En compte d'instalarse a Mallorca, com tenia per costum, aquest any el senyor Maura ha anat a estiuejar a Riaño, pintoresc poblet situat a la vora de Santander.

Y ¿saben per què ho ha fet això?

Pera poder, desde allí, vigilar ab tota comoditat dugues vinyes que sembla que l'interessen d'un modo extraordinari.

—¿Aont són aquestes vinyes?

—L'una, a San Sebastian; l'altra, a Madrid.

El doctor Laguarda havia anat a Cardó, a donarse uns quants dies de bona vida.

Allí s'estava tranquilament de panxa al sol, quan fou advertit de la sobtada visita de l'Infanta a Catalunya.

Y ja'l teniu, cames ajudeume, dret a Barcelona altra vegada.

Aquí hi vindria de perilla l'exclamació de mossèn Serà:

—¡Que me n'haurien de donar, de diners, pera esser bisbe!

A qui'ns visita li diem
—tant si es com si no es infanta—
quan arriba: «¡Vaja, *buenas!*»
y quan se'n và: «¡Vaja, *alanta!*».

El tema de totes les conversacions ha sigut, aquets dies, a Barcelona, l'imatge trobada al fons del mar per un pescador de l'Hostia.

—Però ¿tant desori ha mogut aqueixa Mare de Déu?—preguntava un sagristà a un periodista.

—No s'ho pot imaginar—responia aquet.—Pot dirse que la *verge del mar* ha pres la plassa a l'Enriqueta Martí.

EL QUART DOLS

LLAMINADURES DEL COR

GRACIES, XISTOS Y OCURRENCIAS
SOBRE'L PLET DEL MATRIMONI
Y LES SEVES CONSEQÜENCIES

Preu: DOS ralets

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.ª

El campió del foot-ball mistic

—¡Ai, ai, ai, pobre de mi!... Me sembla que la pilota se'm comensa a desinflar.